

A diákok sportágválasztását meghatározó személyi tényezők alakulása a mindennapos testnevelés bevezetése óta

Changes in personal factors that determine students' choice of sports since the introduction of everyday physical education

Blatt Péterné

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészstudományi Kar
Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs

E-mail: blatt.barbara@szentmor.hu

Összefoglaló

Abstract

Testnevelőként egyre többször szembesülök a mai fiatalok egészségi állapotának egyre rosszabb állapotával. Ebben nagy szerepet játszik a mozgásszegény életmód, amely káros hatással van az egész szervezetre. Ezen negatív hatások ellensúlyozásának egyik lehetséges eszköze a sportolás. A sportágválasztást számos tényező befolyásolja, melyeket több kutató is vizsgált. 10-15 évvel ezelőtti tanulmányok a szülők és a barátok domináns szerepére hívták fel a figyelmünket (Bicsérdy, 2002, Bicsérdy és mtsai, 2006, Fritz és Szatmári, 2010), míg Barber és munkatársai (1999) a motivációs tényezőket gyűjtötték össze. A kutatások nagy része sportágspecifikus volt.

Vizsgálatom során átfogó képet kívántam kapni arról, mely személyek befolyásolják napjainkban a diákok sportágválasztását. Vajon köztük vannak a testnevelők is? Hozott-e változást a mindennapos testnevelés bevezetése a sportágválasztást meghatározó személyek jelentőségében?

Kutatásomat 2019-ben végeztem Pécsen 6 általános iskola és 5 gimnázium diákjainak (N=191) bevonásával. A vizsgálathoz saját szerkesztésű kérdőívet használtam. Az adatok kiértékelése a PSPP statisztikai program és a Microsoft Office Excel 2013 segítségével történt.

Az eredmények tükrében elmondható, hogy a tanulók sportágválasztásában a szülők, a testvérek és a barátok játsszák a legjelentősebb szerepet.

Kulcsszavak: sport, család, testnevelő, motiváció, mindennapos testnevelés

As a physical educator, I am confronted with the low grade position of today's youth's health conditions more times. This is in great part due to the lifestyle without movements which has an injurious effect on the whole human organism. The sport can be one of the possible tools to counterbalance these negative effects. Choosing a sport is influenced by many factors which are examined by several researchers. 10-15 year-ago investigations called our attention to the dominant role of parents and friends, (Bicsérdy, 2002, Bicsérdy et al, 2006, Fritz and Szatmári 2010) while Barber and his colleagues (1999) collected the motivating factors. Most of the investigations were sport-specific.

In the course of my examination I would like to form a general idea about the people affecting the pupils' choice of sport in these days. Are the PE teachers among them? Did the introduction of the daily physical education bring any changes?

I did my investigation with pupils of 6 primary schools and 5 secondary schools (N=191) in Pécs in 2019. I used a questionnaire edited by myself. The evaluation of the data happened using the PSPP statistic software and Microsoft Office Excel 2013.

According to the conclusion of the results we can say that pupils' choices of sport are most-significantly influenced by parents, brothers and sisters as well as friends.

Keywords: sport, motivation, family, physical educator, daily physical education

Bevezetés

Napjainkban gyakran szembesülhetünk a mai fiatalok egészségi állapotának egyre rosszabb helyzetével. A mozgás lehetősége folyamatosan csökken, a szellemi, fizikai terhelés és követelmény viszont egyre több. A társadalmi-gazdasági fejlődés és a technikai vívmányok terjedése hozzájárulnak életszínvonalunk emelkedéséhez. Ugyanakkor egész életmódunkat átforgalmazzák, elkényelmesítik, és személyiségünk kedvezőtlen alakulásához vezethetnek. A mozgásszegény életmód káros hatással van az egész szervezetre, ennek következtében a váz- és izomrendszer, valamint a keringési- és légzőrendszer nem fejlődik megfelelő módon. Ezen negatív hatások ellensúlyozásának egyik lehetséges eszköze a sport.

Számos kutatás (Rétsági, 2015; Dolenc, 2015; Tomporowski és mtsai, 2008; Talbot 2001; Faragó és Diós, 2014) igazolta, hogy akik sportolnak, jobban tanulnak, mert kitartóbbak és nagyobb a felelősségtudatuk. A rendszeresen sportoló gyermekek megtanulják rangsorolni a feladataikat, beosztani az idejüket. Többek között ezért is elengedhetetlenül fontos, hogy a gyermekekkel már kiskorukban megszerettessük a mozgást.

A gyermekek testedzéshez való viszonya gyakran az iskolában dől el. Huszár és Bognár (2006) véleménye szerint a családok nem mindig engedhetik meg maguknak, hogy külön edzésekre járassák gyermekeiket, és ilyenkor az életre szóló mozgás igényének megalapozása az iskolára, és azon belül a testnevelőre hárul. Az iskola, azon belül a testnevelő oktató-nevelő munkája ugyanis sokszor jelentősebb befolyással bír ezen a területen, mint a család. Versics és munkatársainak (2009) kutatásából az is kiderült, hogy a családok jó része sajnos nem partnere az iskolának a testi nevelés tekintetében, hiszen gyakran úgy gondolják, hogy az csupán elveszi az időt a fontos, elméleti tárgytól, és a szülők sportolási szokásai sincsenek minden esetben hatással a gyermekek sporttevékenységére. Sajátos környezetének, menetének és tananyagának köszönhetően számos nevelési lehetőség rejlik a testnevelésórákban. Itt ugyanis újszerű helyzetekbe kényszerülnek a tanulók, és ezekben másként viselkedhetnek. Ezek kiaknázása a testnevelő tanár feladata, aki az oktatási folyamatban jelentős attitűdformáló szerepet tölt be (Buda, 1988). A testnevelő tanárok tanítási stílusa és személyiségjegyei jelentősen befolyásolják a diákok hozzáállását a tantárgyhoz, s ezáltal az egész életen át tartó sportolás iránti elkötelezettséget (Dieterich és Dieterich, 2007). Egy jól felkészült, személyes példával előljáró testnevelő ezzel szemben egy életre szóló indítást adhat a sportoláshoz. Klebelsberg a testnevelés kulcsfigurájának tartotta a testnevelőket.

Mindezen potenciálok kiaknázására kínál lehetőséget a mindennapos testnevelés, melynek gondolata már az 1900-as években foglalkoztatta az egészséges életmód és a sport elkötelezett híveit. 1933-ban Hóman Bálint vallás- és közoktatási miniszter öt fővárosi iskolában rendelte el a bevezetését (Ivanics, 1993). A Magyar Pedagógiai Társaság 1935. február 16-i ülésén az előadások sorában már megjelent a mindennapos iskolai testnevelés témája. Pár év múlva, a Magyar Királyi Testnevelési Főiskolán összeállították a „Mindennapos Testnevelés” I. számú mintagyakorlatait. A téma következő jelentős állomása az a „Mindennapos testedzéssel egészséges ifjúságot” címet viselő kiadvány volt, amely a Pedagógusok Szakszervezetének „Tanuljunk egymástól” sorozatának egyik köteteként látott napvilágot 1968-ban (Meszlényi, 2017).

Az 1980-as évek elején három Csongrád megyei intézményben valósították meg a mindennapos testnevelés oktatást (Szegegy, 1989). A csongrádi példa lelkesítő erejének hatására az 1986/1987-es tanévben 33 Nógrád megyei iskola kapcsolódott be a programba. Később a jelentkező iskolák közül többen kiléptek a programból, ők ugyanis a támogatáshoz jutás eszközének tekintették csupán ezt a lehetőséget. Végül a jelentkező iskolák harmadában valósult meg a terv (Zagyvai és mtsai, 1989).

A Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete már 1999. március 13-án meghirdette a Mindennapos tanórai testnevelés program bevezetését a közoktatásban. Az Ifjúsági és Sportminisztérium javaslatára és a Kormány előterjesztésében az Országgyűlés 2000. december 19-i határozata alapján bevezetésre került a mindennapos testnevelés az általános iskolák alsó tagozatán. A pozitív változásnak sajnos nem sokáig örülhettek a testnevelő tanárok, ugyanis a kormányváltást követően, 2003. júniusában az Országgyűlés hatályon kívül helyezte a fent említett határozatot. A korábbi heti öt óra helyett három testnevelésóra megtartását rendelte el, s kiegészítésként „játékos egészségfejlesztő testmozgást” vezetett be (Meszlényi, 2017). A közoktatás minden évfolyamára kiterjedő mindennapos testnevelés megvalósításra közel 12 évet kellett várni, míg végül a Magyar Köztársaság Országgyűlése a CXC sz. 2011. december 19-i határozatával törvényt alkotott a mindennapos tanórai testnevelés bevezetéséről, melyet a 27.§ tartalmaz. A bevezetést 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben kellett végrehajtani az iskolai nevelés-oktatás első, ötödik és kilencedik évfolyamán.

Mindez komoly kihívást jelent a testnevelő tanároknak, hiszen a megnövekedett számú órát tartalmaz, a tanulók érdeklődésének megfelelő testgyakorlati elemekkel és új sportágakkal kell kitölteniük, valamint változatlan infrastrukturális környezetben kell

pozitív eredményt felmutatniuk. A kiváló munkához a kerettantervek számos újszerű, szakmailag jól összeállított tartalmat kínálnak segítségül (Rétsági, 2014).

A témával foglalkozott többek között Csinády (2014), Fintor (2019), Meszlényi (2017), Morvay-Sey és Rétsági (2017), Urbinné Borbély és Seregí (2017), Somhegyi (2013), valamint Vass munkatársaival (2015). Kutatási eredményeik alapján a következő következtetéseket lehet levonni.

Átlagosan az iskolák kétharmada heti öt órás rendszerben vezette be a mindennapos testnevelést. A maradék egyharmad a 3+2-es rendszert alkalmazza, amelyben heti három óra tanórai keretek között zajlik, melyeket heti két alkalommal délutáni sportfoglalkozásokkal egészítenek ki.

Az iskolák jelentős hányadában a létesítményi és a tárgyi feltételek nem kielégítőek. Sok helyen nagy gondot jelent a megfelelő sportudvar, illetve a kellő nagyságú tornaterem hiánya. Van ahol ezek ugyan rendelkezésre állnak, de a megnövekedett óraszámok miatt ezek a legtöbb esetben kevésnek bizonyulnak. Általános probléma még az öltözők illetve a zuhanyzók száma, valamint a szertárak felszereltsége. Az intézmények jelentős hányadában az infrastrukturális feltételek hiánya okozza a legtöbb problémát a megvalósításban.

A személyi feltételek terén sokkal kedvezőbb a helyzet. Az iskolák több mint 80%-ában állnak rendelkezésre testnevelő tanári, illetve testnevelés speciális kollégiumi képesítéssel rendelkező személyek. Ugyanakkor elkeserítő az a tény, hogy alsó tagozaton gyakran speciális kollégiumi képesítés nélküli tanítók oktatják a testnevelést, és csupán az iskolák egyötödében tanítanak testnevelő tanárok az első négy évfolyamon.

Az ebből fakadó problémákra Morvay-Sey és Rétsági (2017) mutat rá tanulmányukban. Hangot adnak azon véleményüknek, miszerint azok a pedagógusok, akik a testnevelés tekintetében csak minimális szakhoz kötődő ismeretekkel rendelkeznek, valószínűleg kevésbé tudnak a tantervi követelményeknek eleget tenni. Mindez azért jelent problémát, mert a kisiskolás kor nagyon szenzitív időszak a gyermekek életében. Ez az időszak a legmeghatározóbb a motoros képességek és készségek fejlesztésében, a sportmozgás megszerettetésében, a későbbi sportolási szokások és az egészségtudatos életmód kialakításában.

Munkámban arra kerestem a választ, hogy milyen személyi és tárgyi tényezők befolyásolják a tanulók sportágválasztását, és változott-e a mindennapos testnevelés bevezetése óta a testnevelő tanárok sportágválasztást befolyásoló szerepe. A sportágválasztást számos tényező befolyásolja, melyeket több kutató

is vizsgált. 10-15 évvel ezelőtti munkámban a szülők és a barátok domináns szerepére hívták fel a figyelmünket (Bicsérdy, 2002; Bicsérdy és mtsai, 2006; Fritz és Szatmári 2010). A kutatások nagy része sportágspecifikus volt és többségük az általános iskolásokra koncentrált. Ezért vontam be vizsgálatomba a középiskolás tanulókat, és kerestem összefüggéseket a két korosztály kutatási eredményei között.

Vizsgálatomhoz két hipotézist állítottam fel:

- A személyi tényezők nagyobb mértékben befolyásolják a sportágválasztást, mint a tárgyi tényezők.
- A testnevelő tanároknak jelentősebb szerepük van a mindennapos testnevelés bevezetése óta abban, hogy a gyermekek melyik sportágot választják.

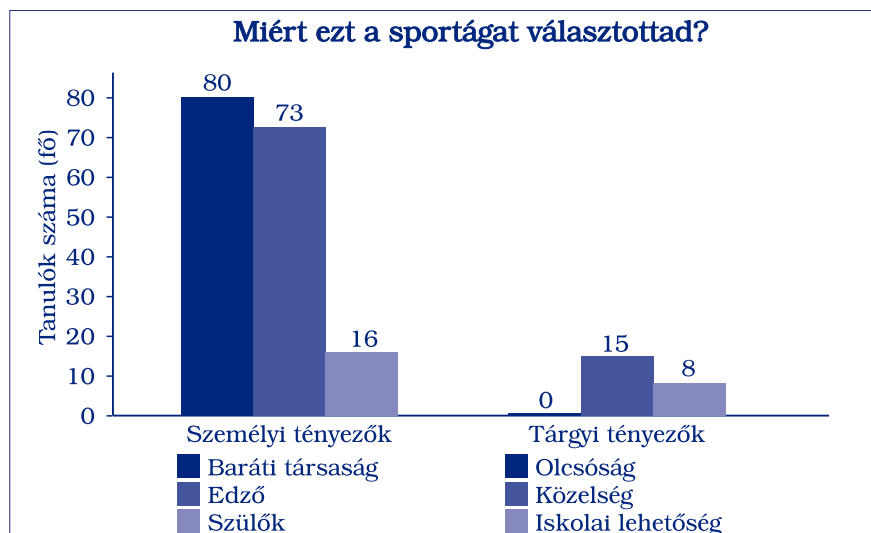
Anyag és módszerek

A kutatás Pécsen zajlott 6 általános iskola 10-13 éves, és 5 gimnázium 15-18 éves diákjainak bevonásával. A vizsgálatban összesen 191 fő, 111 fiú és 80 leány vett részt. Közülük 69 fiú általános iskolás és 42 gimnazista, míg a leányok között 50 jár általános iskolába és 30 gimnáziumi tanuló. Vizsgálati módszernek standardizált önkitöltő kérdőívet használtam, többszörös választási lehetőséggel. Az adatok statisztikai elemzése a Microsoft Office Excel 2013 és a SPSS 22 statisztikai program segítségével történt. Sportolónak azokat minősítettem, akik hetente legalább 2-3 alkalommal, minimum 1 órás edzésen vesznek részt.

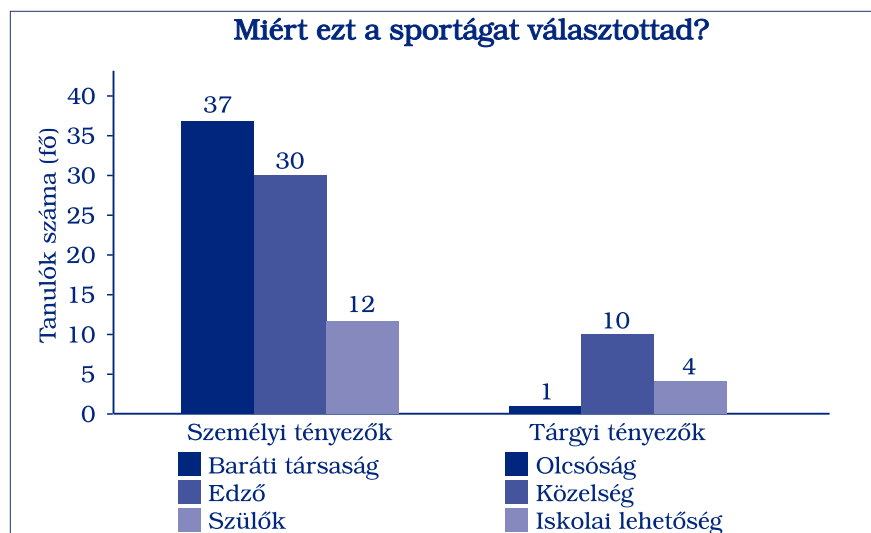
Eredmények

Az első kérdéssel arra kerestem a választ, mennyire játszanak szerepet a diákok sportágválasztásában a személyi és mennyire a tárgyi/anyagi tényezők. Mint ahogy az az **1. és 2. ábrán** látható, mindkét korosztálynál sokkal nagyobb befolyással bírnak a személyi tényezők, mint a tárgyiak. Az edzések ára egyáltalán nem fontos a tanulók számára, mint ahogy az sem bír jelentős befolyással, hogy az iskola milyen sportágot kínál fel tanulóinak számára. Ez utóbbi talán azzal is magyarázható, hogy a mindennapos testnevelés bevezetése óta a legtöbb iskolában már nem működnek sportkörök, hiszen sem a pedagógusok óraprofitása, sem az infrastrukturális feltételek nem teszik ezt lehetővé. A tárgyi tényezők közül a legnagyobb jelentősége a lakóhelyhez, illetve az iskolához való közelségnek van, de még ez is kevesebbet nyom a latba, mint a „legjelentéktelenebb” személyi feltétel, vagyis a szülők hatása. Leginkább a baráti társaság és az edző személye a meghatározó.

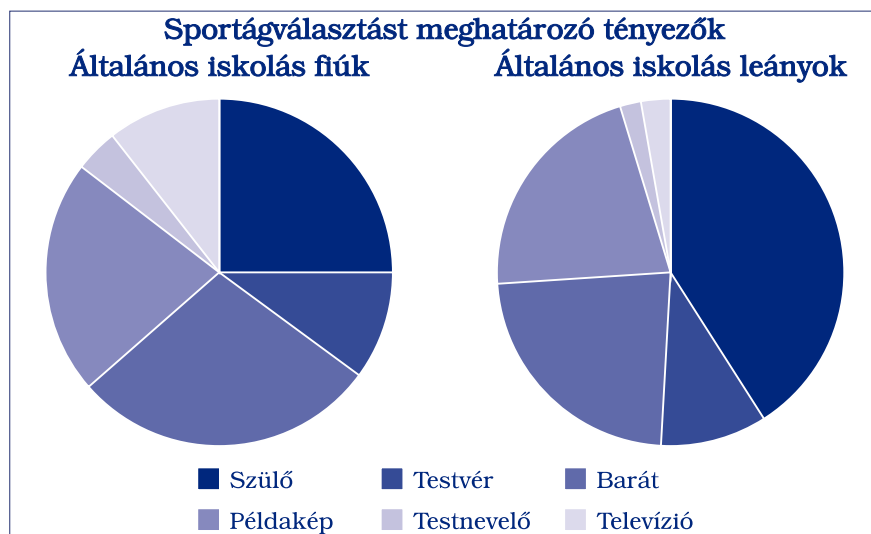
A sportágválasztást befolyásoló személyi tényezők feltárásához négy csoportot képeztem nem és iskolai fokozat alapján. Mivel a mai fiatalok idejük jelentős

1. ábra. Sportágválasztást befolyásoló tényezők – általános iskolások
Figure 1. Factors that determine students' choice of sports – primary school students

2. ábra. Sportágválasztást befolyásoló tényezők – gimnazisták
Figure 2. Factors that determine students' choice of sports – high school students

3. ábra. Sportágválasztást befolyásoló személyi tényezők – általános iskolások (%)
Figure 3. Personal factors that determine students' choice of sports – primary school students (%)

részét a virtuális térben töltik, ezért a médiát közvetett személyi tényezőnek minősítettem.

Mint ahogy az a **3. és 4. ábrán** is jól látható, a fiúk esetében mindkét korosztálynál a barátoknak, míg a lányoknál a szülőknek van a legnagyobb befolyásoló hatásuk. A fiúknál a második és harmadik helyen a szülők és a példaképek osztoznak, a testvéreknek csak igen csekély szerep jut. Hasonló a helyzet az általános iskolás lányoknál. Az ő esetükben a testvérek kerültek a második helyre, s csak őket követik a példaképek és a barátok. Az eredmények szerint a testnevelőknek sajnos nincs különösebb hatásuk a sportágválasztásra.

Az előző kérdésre adott válaszokkal összevetve az eredményt, a fiúk esetében mindenképpen együtt járást tapasztalhatunk, míg a lányok esetében ellentmondás merült fel, hiszen az ő esetükben a szülők voltak a dominánsok a sportágválasztásban, s meglepő módon ők az előző kérdés esetében a személyi tényezők közül az utolsó helyet foglalták el. A sportágválasztásban szerepet játszó okok között a tanulók megemlítették még a testalkatot, a származást, az állat- és természet-szeretettel, az izgalmat, a szabadság érzését és a kihívást is.

A továbbiakban a családtagok sportolási szokásait igyekeztem feltérképezni. Az előzőekben ismertett eredmények arra inspiráltak, hogy kapcsolatot keressek az azonos és ellenkező nemű szülők, valamint a testvérek sportolási szokásai között. Kíváncsi voltam, van-e ezen a területen eltérés a nemek és a korosztályok között. Az **5. és 6. ábra** értelmezésénél az alsó két eredmény összevetve mutatja a sportoló családtagok számát, melyekből a kisebb szelet az azonos sportágot szemlélteti.

Mind a fiúk, mind a lányok esetében jól látható, hogy minden esetben többen vannak a sportoló családtagok, mint a nem sportolók. A fiúk esetében az édesapák, a lányok

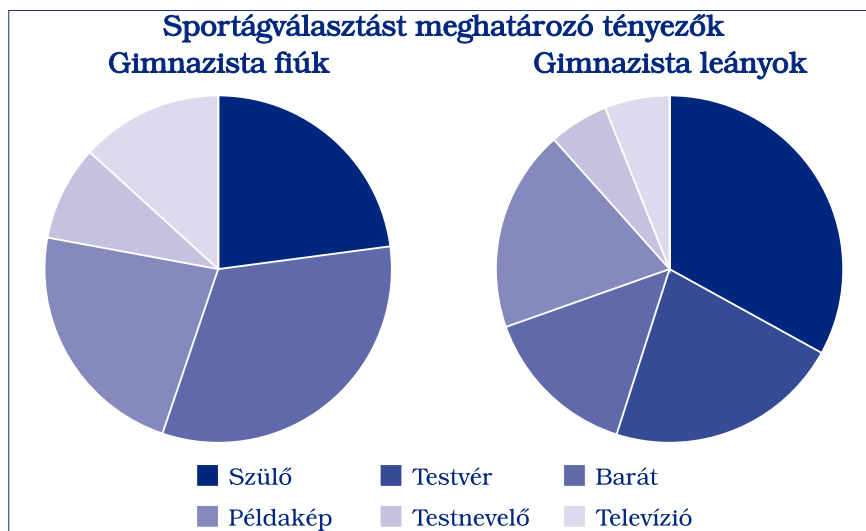
esetében az édesanyák sportolnak a legnagyobb számban, de mindkét esetben jelentős a testvérek száma is. A fiúk közel egyharmada ugyanazt a sportágat űzi, amit édesapja jelenleg űz vagy korábban űzött. Ugyanakkor a leányoknál most is a testvérek jelentős befolyása érvényesül, s az anya uralkodó szerepe nem mutatható ki.

A gimnazisták esetében is megállapítható, hogy a családtagok nagyobb része sportol, ez alól csak a gimnazista fiúk testvérei jelentenek kivételt. A fiúk esetében érvényesül az édesapák dominanciája, bár a többségnél testvérük is jelentősen befolyásolta sportágválasztásukat. Ugyanígy jelentős hatással vannak a leányokra a testvérek által preferált sportágak, s az általános iskolásokhoz hasonlóan itt sem mutatható ki az anya olyan mértékű befolyásoló hatása, mint a fiúk esetében az apáké (7. és 8. ábra).

Megbeszélés és következtetések

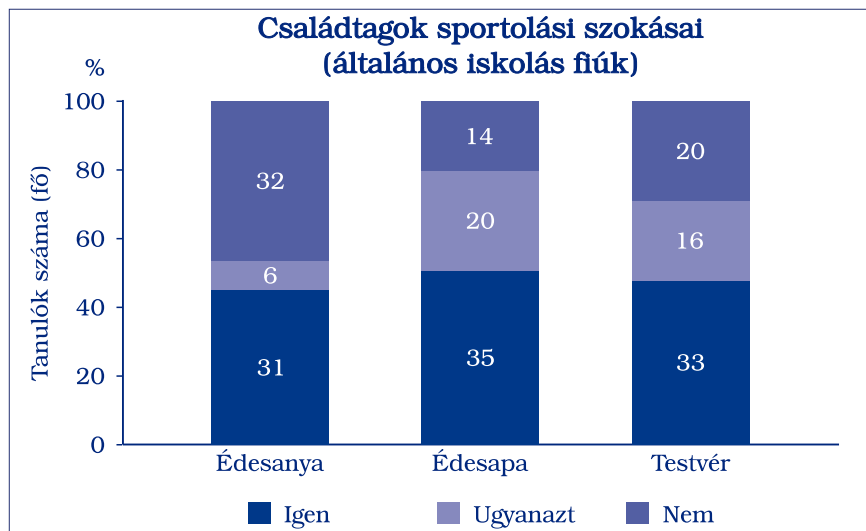
Felülvizsgálva a hipotéziseimet, elmondható, hogy az első megerősítést nyert, vagyis a személyi tényezők dominálnak a sportágválasztásban, ugyanakkor a második nem teljesült, mivel a testnevelőknek nincs jelentős ráhatásuk a sportoló diákok sportágválasztására.

Ez nagyon meglepő számomra, hiszen ők azok, akik heti több órát töltenek a gyermekekkel, s látják őket mozgás közben. Így azt gondolom, pontosan ők tudják legjobban, melyik tanulónak milyen sportág való, s ki miben tudna sikereket elérni. Azt feltételeztem, hogy a mindennapos testnevelés bevezetésének köszönhetően mélyebb tartalommal és változatosabb formában megtanítható sportági ismeretek segítségével a testnevelőknek nagyobb ráhatásuk lesz a diákok sportágválasztására. Az eredmények azonban nem ezt igazolják, teljes mértékben a bevezetés előtti kutatási eredményekkel korrelálnak. Ugyanakkor

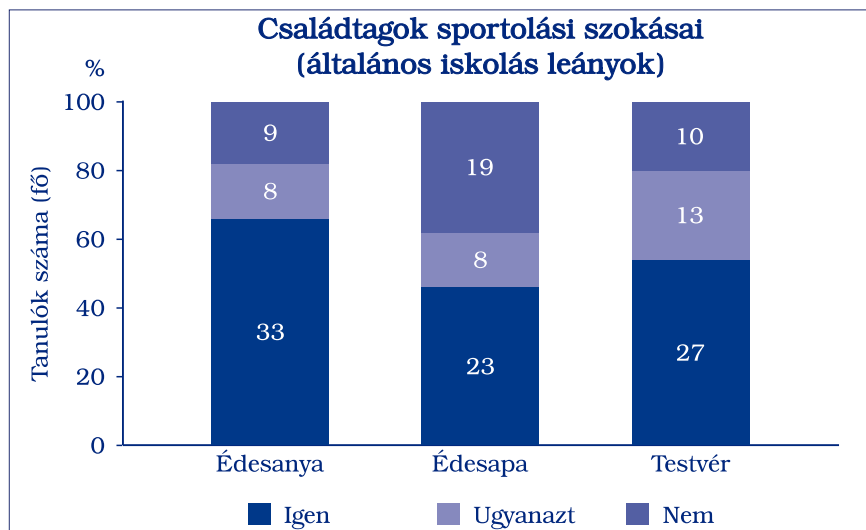
4. ábra. Sportágválasztást befolyásoló személyi tényezők – gimnazisták (%)

Figure 4. Personal factors that determine students' choice of sports – high school students (%)

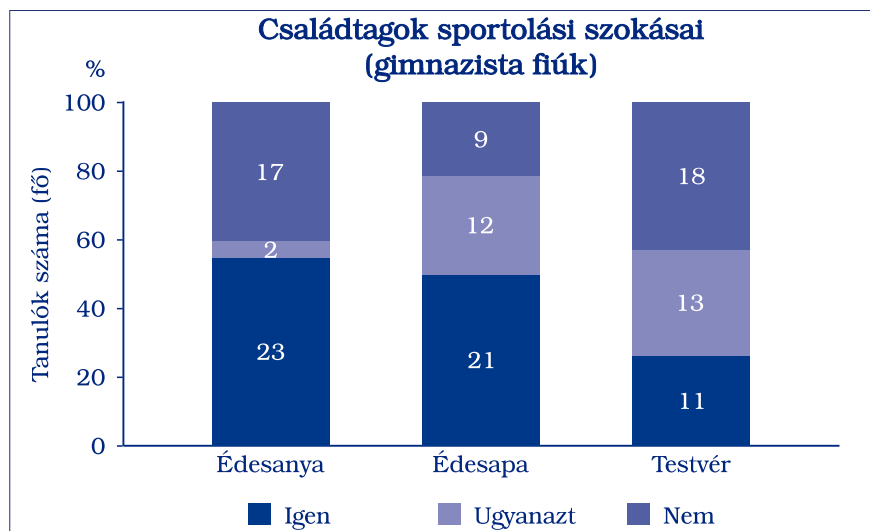
5. ábra. Családtagok sportolási szokásai – általános iskolás fiúk

Figure 5. Sports habits of family members – primary school students – boys

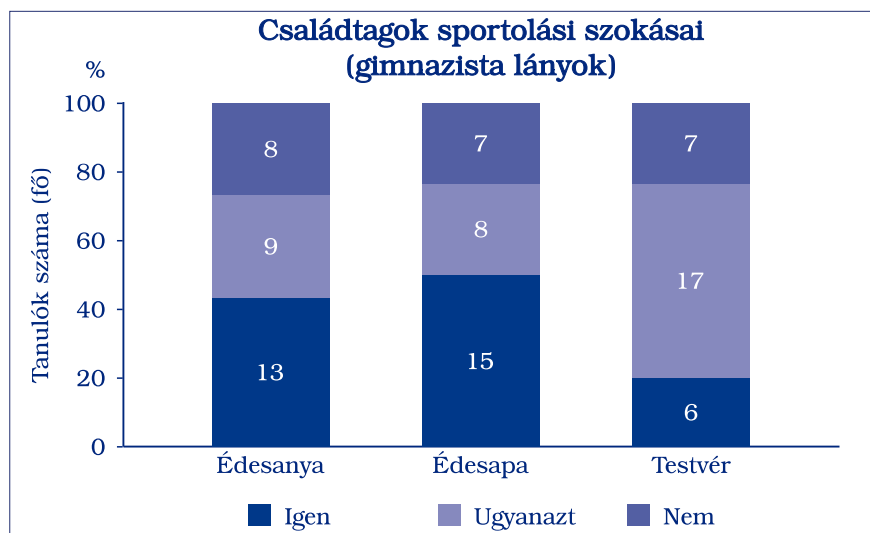

6. ábra. Családtagok sportolási szokásai – általános iskolás leányok

Figure 6. Sports habits of family members – primary school students – girls

7. ábra. Családtagok sportolási szokásai – gimnazista fiúk
Figure 7. Sport habits of family members – high school students – boys

8. ábra. Családtagok sportolási szokásai – gimnazista leányok
Figure 8. Sports habits of family members – high school students – girls

azt sem szabad elfelejtenünk, hogy felső tagozatos és gimnazista diákokról van szó, és mint azt a korábbi kutatási eredményeim is bizonyították, a gyermekek jóval korábban, általában 10 éves korukig elköteleződnek a sportolás és a sportágválasztás mellett.

Mind az egészségügyi, mind a mentális hatását tekintve hasznos a rendszeres sporttevékenység. Ezért úgy gondolom, nélkülözhetetlen, hogy a gyermekekkel már kiskorukban megszerettessük a mozgást, hogy az a későbbiekben a mindennapi életük szerves részévé válhasson, s minél többen élvezhessék annak jótékony hatásait.

Amint azt a fenti eredmények is alátámasztják, a rendszeres sportolást elsősorban a szülők, főként az azonos nemű szülők sportolási szokásai határozzák meg, de a testvérek is jelentős hatással vannak egymásra a sportágválasztás tekintetében. A testnevelő

tanárok változatlanul a legkevésbé meghatározó személyek, annak ellenére, hogy a mindennapos testnevelés bevezetése számos lehetőséget kínál számukra a tananyag mélyebb szintű feldolgozására, valamint a tartalom bővítésére is. Ezáltal többféle és színesebb tantárgyi tartalmat tudnak beemelni a tanórai keretek közé, s nagyobb esélyük van arra, hogy az általuk kínált tartalmak között több diák talál az érdeklődésének megfelelőt. Úgy tűnik, mindez nincs jelentősebb hatással a diákokra.

Ezért nagyon fontosnak tartom, hogy a szülő is motiválja mozgásra a gyermekét és lehetőleg ő maga is járjon pozitív példaként előtte. A 10 éves korig való elköteleződés arra figyelmeztet minket, hogy az igazán jelentős szerep ezen a téren az alsó tagozaton testnevelést tanítóknak jut. Ezért lenne nagyon fontos, hogy ezt a korosztályt is testnevelés szakos tanárok oktassák.

Felhasznált irodalom

Barber, H., Sukhi, H., White, S.A. (1999): The influence of parent-coaches on participation motivation and competitive anxiety in youth sport participants. *Journal of Sport Behavior*, **22**: 162-180.

Bicsérdy G. (2002): Sportágválasztás különböző életkorokban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **3**: 3-4. 7-10.

Bicsérdy G., Bognár J., Révész L. (2006): Sportágválasztás az általános iskolában. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **7**: 3. 21-26.

Buda B. (1988): *A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Csinády R.V. (2014): Ismét legyen rögeszme az eszme: ép testben ép lélek. *Mediárium*, **8**: 1-2. 39-55.

Dieterich, J., Dieterich, M. (2007): Die Persönlichkeit von Lehrern und mögliche Auswirkungen auf die Unterrichtsgestaltung [Einzelbeitrag] *Bildungsforschung* **4**: 2. 1-20. Retrieved January 3, 2021, from Die Persönlichkeit von Lehrern und mögliche Auswirkungen auf die Unterrichtsgestaltung [Einzelbeitrag] (pedocs.de).

- Dolenc, P. (2015): Anxiety, self-esteem and coping with stress in secondary school students in relation to involvement in organized sports. *Slovenian Journal of Public Health*, **54**: 3. 222-229.
- Faragó B., Diós K. (2014): Sporttal az integrációért. In: Cserti Csapó T. (eds.): *III. Romológus Konferencia – Konferenciakötet*. Pécsi Tudományegyetem BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 137-153.
- Fintor G. (2019): *Implementáció és tanulói attitűdök. A mindennapos testnevelés funkciója egy hátrányos helyzetű régió iskoláiban*. Belvedere, Szeged.
- Fritz P., Szatmári Z. (2010): Utánpótláskorú gyerekek sportolási szokásainak vizsgálata. In: Bíró M. (eds.): *Acta Academiae Agrimensis – Sectio Sport*, Eszterházy Károly Főiskola, Eger, 49-55.
- Huszár A., Bognár J. (2006): Fiatal felnőttek testkultúrája – Avagy az iskolai testnevelés felnőttkori hatásai Magyarországon. *Új Pedagógiai Szemle*, **6**.
- Ivanics G. (1993): Mindennapos testnevelés. *Fejlesztő pedagógia: pedagógiai szakfolyóirat*, **4**: 1-2. 11-13.
- Meszlényi E. (2017): Vizsgálat a 2012-ben bevezetett mindennapos testnevelés gyakorlati megvalósításáról a szegedi iskolák körében. *Sport- és Egészségtudományi Füzetek*, **1**: 1. 44-55.
- Morvay-Sey K., Rétsági E. (2017): A mindennapos testnevelés gyakorlati megvalósulásának vizsgálata a pécsi iskolákban. *Sport- és Egészségtudományi Füzetek*, **1**: 1. 19-29.
- Rétsági E. (2014): Mindennapos testnevelés az iskolában. *Élet és Tudomány*, **68**: 37. 1166-1167.
- Rétsági E. (2015): MT-Minőségi Testnevelés, avagy Mindenki Testnevelése. Mindenki Testnevelése, avagy Minőségi Testnevelés. In: Révész L., Csányi T. (eds.): *Tudományos alapok a testnevelés tanításához 1 – Szemelvények a testnevelés, a testmozgás és az iskolai sport tárgyköréből. Társadalom-, természet- és orvostudományi nézőpontok*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest, 36-83.
- Somhegyi A. (2013): *A mindennapos testnevelés megvalósítási tapasztalatainak összegzése*. *Gerinces*, Retrieved Oktober 21, 2018, from <https://gerinces.hu/prevencio/a-mindennapi-testnevelés-megvalósításának-tapasztalatainak-összegzése/>.
- Szegfű I. (1989): Történeti áttekintés a mindennapos testedzésről. In: Süli J. (eds.) *A mindennapos testedzés kézikönyve*. A Csongrád Megyei Tanács V.B. Művelődési Osztálya és Pedagógiai Intézete kiadványa, Szeged, 2-6.
- Talbot, M. (2001): The case for physical education. In: Doll-Tepper, G., Scoretz, D. (eds.): *World Summit on Physical Education*. ICSSPE, Berlin, 39-50.
- Tomprowski, P.D., Davis, C.L., Miller, P.H., Naglieri, J.A. (2008): Exercise and children's intelligence, cognition, and academic achievement. *Educational Psychology Review*, **20**: 2. 111-131.
- Urbinné Borbély Sz., Seregi E. (2017): 160 intézmény testnevelő munkaközösségének véleménye a mindennapos testnevelés bevezetéséről, jelenlegi helyzetéről (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Hajdú-Bihar megye). *Sport- és Egészségtudományi Füzetek*, **1**: 1. szám. 30-43.
- Vass Z., Molnár L., Boronyai Z., Révész L., Csányi T. (2015): *Zöld könyv. A Testnevelés az Egészségfejlesztésben Stratégiai Intézkedések (T.E.S.I. 2020) szakpolitikai stratégia helyzetelemző tanulmánya*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest.
- Versics A., Leibinger É., Hamar P. (2009): Tanulói vélemények a testnevelésről, sportolásról az állami és egyházi iskolákban – összehasonlító vizsgálat. *Kalokagathia*, **47**: 2-3. 89-97.
- Zagyvai S., Vass J., Havril J. (1989): *A mindennapos testnevelés tapasztalatai Nógrád megye általános iskoláiban: Tematikus vizsgálat*. Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet, Salgótarján.

XIX. Országos Sporttudományi Kongresszus

2022. június 8-10.

Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra